MKBA inbesteden versus voortzetting aanbesteding schoonmaakwerkzaamheden

Gemeente Groningen

Corinna van Diepen, Edgar Wever

28 oktober 2020

TwynstraGudde

Impact op morgen.

Inhoud

1. Achtergrond en vraagstelling

2. Conclusie

3. Aanpak

4. Alternatieven

5. Effecten

6. MKBA uitkomsten

7. Ten slotte

1 Achtergrond

Gezond, Groen en Gelukkig Groningen; Ambitie college-akkoord 2019-2022;

- De gemeente is zelf modelwerkgever
- Schoonmakers verdienen gelijkwaardige plek in de organisatie
- Huidige aanbesteding schoonmaakwerk loopt af
- Onderzoek mogelijkheden om schoonmaak in te besteden

1 Vraagstelling

- Onderzoek maatschappelijke, organisatorische en financiële effecten van inbesteden afgezet tegen aanbesteden

- Lever een afwegingskader waarmee het bestuur een adequate overweging kan maken

2 Conclusie

- Vanuit welvaartsperspectief gezien leidt de MKBA tot een beeld dat de maatschappelijke baten van inbesteden lager uitvallen dan de extra kosten.

- Inbesteden leidt tot aanzienlijke baten voor schoonmakers, maar deze baten (uitgedrukt in euro's) vallen lager uit dan de opgestelde effecten (kosten, winstderving) voor de gemeente, schoonmaakbedrijven en rijksoverheid.

- Ook de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse verandert niets aan dit beeld

3 Aanpak: MKBA

- Methodiek voor inzicht van alle effecten op welvaart en welzijn
- Sinds 2000 verplicht toegepast voor alle grote Rijksprojecten
- Alle welvaartseffecten, naast financieel ook ‘zachtere waarden’ zoals milieu, veiligheid, gezondheid, geluk.
- Alle effecten waar mogelijk in euro’s uitgedrukt, hiervoor zijn gestandaardiseerde methoden, technieken en kengetallen beschikbaar
- Resultaat MKBA: orde grootte inzicht in kosten en baten van alternatieven

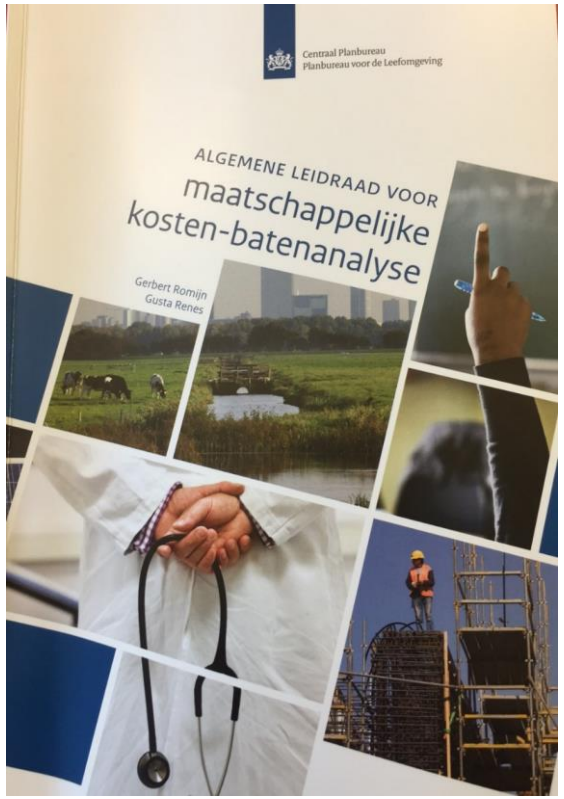

3. Aanpak werkwijze

Stap 1: Probleemanalyse en alternatieven uitwerken

Stap 2: Maatschappelijke en financiële effecten benoemen

Stap 3: Dataverzameling en concept MKBA uitkomsten bespreken

Stap 4: Eindresultaat rapporteren en presenteren

Werksessie alternatieven en effecten (stap 1 en 2):

- Gemeente Groningen; adviseur financiën, contractmanagers schoonmaak, inkoop adviseur, accountmanager werk & participatie, intern projectleider
- Nivo, Schoonmaakbedrijf regio Groningen
- Atir, schoonmaakmakelaar

3. Aanpak werkwijze

Stap 1: Probleemanalyse en alternatieven uitwerken

Stap 2: Maatschappelijke en financiële effecten benoemen

Stap 3: Dataverzameling en concept MKBA uitkomsten bespreken

Stap 4: Eindresultaat rapporteren en presenteren

Interviews uitkomsten effecten (stap 3):

- Gemeente Groningen - contractmanager schoonmaak, adviseur financiën, HR adviseur, accountmanager werk & participatie, adviseur en projectleider arbeidsmarkt
- GOM/Facilicom - huidig contractant
- Rijksschoonmaakorganisatie (RSO) - ervaringsdeskundige
- Gemeente Amsterdam - ervaringsdeskundige

4 Alternatieven

Twee alternatieven in de MKBA met elkaar vergeleken en doorgerekend:

1. Volledig uitbesteden, daarmee voortzetting aanbesteding. Schoonmaak interieur voor;
   1a) 76 panden, met 79 medewerkers, uitgevoerd door 5 reguliere schoonmaakleveranciers
   1b) 8 panden, met 28 medewerkers, uitgevoerd door SROI bedrijf

2. Alleen inbesteden regulier (1a)

5 Effecten

Uit onderzoek vier stakeholders met kosten en baten:

- Schoonmakers
- Gemeente Groningen
- Schoonmaakbedrijven
- Rijksoverheid

5 Effect Schoonmakers (1/2)

1. Primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden
2. Werkplezier
3. Indirecte effecten

1 Primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden

- **Financieel (koopkracht);** door toeslagen en vergoedingen gaat de schoonmaker (1fte) op jaarbasis 2.200 euro op vooruit (startjaar). 57 duizend euro voor 26,1 fte/jaar. Verschil neemt in de jaren toe met 1,5% per jaar door verschillen in loonontwikkeling.
- **Contract- en verlofuren;** som van contract- en verlofuren leidt bij de gemeente per fte tot +65 uur per jaar t.o.v. de schoonmaakbranche. Baten 764 euro per fte per jaar ofwel 20 duizend euro voor 26,1 fte/jaar.
- **PM-posten;** doorgroei, opleiding en pensioenregeling

5 Effect Schoonmakers (2/2)

2 Werkplezier

- **Verhoogd werkplezier**. Uit interviews met gemeente Amsterdam, de Rijksschoonmaakorganisatie en uitgevoerde tevredenheidsonderzoeken ‘inzicht dat inbesteden leidt tot verhoogd werkplezier schoonmakers’
- **Consumentensurplus**. In MKBA’s worden dit soort effecten gewaardeerd met de consumentensurplus (CS); een opslagpercentage – in dit geval – beloning (salaris) die de schoonmaker ontvangt. Uitdrukking aan waardering die de schoonmaker geeft.
- **10% Consumentensurplus**. Met referenties worden de baten ingeschat op 10% ofwel 2.590 euro/fte/jaar. 68 duizend euro voor 26,1 fte

3 Indirecte effecten

- Op termijn positief effect op beroep op maatschappelijke potjes, schulden etc. + PM

5 Effect Gemeente Groningen

Kosten uitbesteden schoonmaak (huidig)

- Gecontracteerd voor 1,65 miljoen euro (regulier en SROI)
  - Waarvan reguliere schoonmaak 1,15 miljoen
- Contractmanagement Gemeente Groningen 70 duizend

Totaal 1,22 miljoen euro/jaar (prijspeil 2020)

- Aanname komende jaren: 1,5% kostenstijging per jaar (loonontwikkeling in de branche)

5 Effect Gemeente Groningen

Kosten inbesteden reguliere schoonmaak

- Werkgeverslasten, schoonmakers (26,1 fte) bij horizontale inschaling: 1,0 miljoen euro
- Onregelmatigheidtoeslagen, overhead SSC, opleidingen en kleding: 196 duizend euro
- Teamleider, operationele aansturing, meewerkend voorman (4,2 fte): 280 duizend euro
- Planning software: 30 duizend euro
- Inhuurbudget voor het opvangen van pieken in afwezigheid: 52 duizend euro
- Productiviteitsverlies (15%): 180 duizend euro
- Apparatuur, schoonmaakmiddelen, speciaal vloeronderhoud: 148 duizend euro
- Contractmanagement: 42 duizend euro
- Totale kosten **1,93 miljoen euro/jaar** (+58%). (Referentie Amsterdam minimaal + 47%)

- Aanname komende jaren: 3% kosten stijging per jaar (loonontwikkeling gemeente)
- Eenmalige transitiekosten: 250 duizend euro

5 Effecten voor Schoonmaakbedrijven en Rijksoverheid

Schoonmaakbedrijven

- Winstderving: 35 duizend euro per jaar

Rijksoverheid

- BTW derving 152 duizend euro per jaar

6 MKBA Uitkomsten

- Kosten en baten van inbesteden afgezet tegen uitbesteden
- Bedragen uitgedrukt in contante waarde, periode 2021-2030 (prijspeil 2020)

Stakeholders	**Effecten**	**Euro (x 1.000)**
Gemeente	Extra kosten (jaarlijks+transitie)	-8.264
Schoonmakers	Extra inkomen	1.050
	Urenvoordeel (36 uur/vakantie)	200
	Werkplezier	676
	Totaal	1.926
Schoonmaakbedrijven	Winstderving	€ -319
Rijk	BTW derving	€ -1.405
Saldo		**-8.062**
PM posten schoonmakers		Pensioen +/- PM
		Doorgroei +/- PM
		Afname schulden/beroep potjes +PM

6 MKBA uitkomsten

<u>Gevoeligheidsanalyse; uitkomsten MKBA zijn robuust</u>

- Als baten schoonmakers 2x zo hoog zouden uitvallen,

  dan nog MKBA saldo van – 6,2 miljoen euro (plus pm posten)

- Als ondergrens meerkosten gemeente geraamd op +48% (ipv +58%),

  dan MKBA saldo – 6,6 miljoen euro (plus pm posten)

7 Ten slotte

- Bij voortzetting / nieuwe aanbesteding
  - Doelstellingen van de gemeente expliciteren, evalueren en actief op sturen/communiceren. met aandacht voor aspecten als werkdruk, collegialiteit, respect en veiligheid, leidinggeven, persoonlijke ontwikkeling.
  - SROI-aandeel handhaven en/of uitbreiden, mogelijk naar andere uitvoerende diensten

- Bij inbesteding
  - Ervaren transitiemanager (tijdelijk) in dienst nemen en team samenstellen met de benodigde ervaring om maatschappelijke doelstellingen in schoonmaaksector te realiseren
  - Veel aandacht voor informatie en communicatie binnen de organisatie om belang en keuzes voor inbesteding te kunnen uitdragen en in de praktijk te brengen.

TwynstraGudde adviseert overheid en bedrijfsleven op veel van de grote en urgente thema's van deze tijd. Denk aan veiligheid, diversiteit, digitale transformatie, mobiliteit, duurzaamheid, energie, financiën en gezondheid. We bieden onze opdrachtgevers unieke, werkbare oplossingen en brengen complexe projecten en programma's tot een goed einde. Iets creëren van blijvende waarde, daar gaan we voor. Daardoor hebben we een directe impact op (toekomstige) maatschappelijke en economische ontwikkelingen. En dus een grote impact op morgen.

Edgar Wever
06 - 1384 4906, ewr@tg.nl

Corinna van Diepen
06 - 5318 0197, ckn@tg.nl

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot deze presentatie berusten bij TwynstraGudde. Niets uit deze presentatie mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van TwynstraGudde.

TwynstraGudde

Impact op morgen.